

Cannabis - allt fler blir beroende

Publicerat i Narkotikafrågan 4, 2001

Allt fler holländare söker hjälp för sitt hasch- och marijuanamissbruk.

Peter van Dalen har behandlat cannabisrökare i nästan 30 år.

- Mina klienter är verkligen tungt beroende säger han.

Av Pelle Olsson

Peter van Dalen är Hollands och kanske Europas mest erfarna behandlare av cannabisproblem. Som nyutexaminerad psykolog tog han emot sin första klient i december 1972. Sedan dess har han mött tusentals cannabisberoende.

- Jag har inte tröttnat, säger han när vi träffas på hans arbetsplats, Jellinekmottagningen i Amsterdam. Jag tycker fortfarande mycket om kontakten med klienterna.

Däremot har han lessnat på att delta i narkotikadebatten. I början på sin karriär var mycket ute i medierna. Peter van Dalen argumenterade för att narkomaner ska få hjälp och trodde – och tror alltjämt – på behandlingens möjligheter. Men han anser inte att alla narkomaner kan bli drogfria, vilket naturligtvis är det bästa. Han menar att man måste vara realistisk och även acceptera att somliga kommer att fortsätta använda droger. Själv har han dock alltid arbetat med att få sina cannabis klienter drogfria.

- För tio år sedan var jag med i ett TV-program om cannabis, berättar han. Där var också en tonårskille som dagligen rökte cannabis, även i skolan, och hans mamma. Hon var så glad för att hon fått veta på en CAD-mottagning att cannabis inte var farligt. Sonen skulle bara låta bli att röka när han hade en skrivning.

Peter van Dalen påpekade att ett sådant rökande kunde var mycket skadligt. Hans åsikt fick minimalt med utrymme i programmet. Av de 50 minuter som sändningen pågick var 48 rena propagandan för cannabis.

- Såna TV-inslag förekommer inte idag, säger han. Medierna berättar allt oftare om att cannabisberoendet är ett stort problem. Till och med en tidning som ges ut av coffee shops ägarna har skickat en journalist till mig för en intervju. Det skulle ha varit otänkbart på 80-talet.

Försiktig omsvängning

Trots den försiktiga omsvängningen i den holländska debatten är den dominerande åsikten fortfarande att cannabis är en harmlös drog. Peter van Dalen är respekterad men ganska ensam på sin kant. Flera kända debattörer, t.ex. psykiatrikern Freek Polak och socionomen Peter Cohen (som båda tidigare intervjuats i Narkotikafrågan) menar att det är lyx att behandla cannabisrökare. - Det beror på att de mest kommer i kontakt med kokainister och heroinister som är gatunarkomaner. Bland dem är cannabis inget problem. Många av de här cannabisförespråkarna röker själva. Men här på Jellinekmottagningen utgör cannabisrökarna den största gruppen klienter. De är till och med vanligare än heroinisterna.

Samma tendens ser man över hela Holland. Andelen klienter med cannabisproblem på CAD-mottaningarna ökar år från år – från 688 år 1989 till 3803 år 1999 *) - och utgör allt större andel av alla narkomaner som söker hjälp.

- För cannabisrökaren är det först när han försöker sluta som han märker han att det inte går. Då förstår han att det är ett problem och inser så småningom att han under de senaste 10-20 åren levt bakom en rökgardin som avskärmat honom från omvärlden. Det är i det läget jag träffar dem och de säger själva att de är beroende. Det är inte jag som påstår det.

Peter van Dalen uppskattar att andelen cannabisrökare som blir beroende är ungefär 6-8 procent. Alltså samma siffror som för alkohol. Hans klienter menar de att det är många fler, kanske 50 procent, men det tror van Dalen är en överdrift.

Hans uppskattning stämmer med vad den svenske forskaren och behandlaren Thomas Lundqvist i Lund kommit fram till. Vilket i sin tur bygger på internationella siffror, bland annat den omfattande genomgången som gjorts av L.L. Iversen i dennes mastodontverk Science of Marijuana som kom ut förra året.

- De här människorna är verkligen tungt beroende, fastslår Peter van Dalen. När jag ser allvaret i deras ansikten och ser att de lider, då tvivlar jag inte på att cannabis kan ge mycket stora problem. Det är det som är skillnaden mellan mig och sådana som Polak och Cohen.

*) Ökningen har fortsatt sedan artikeln skrevs. Under 2006 sökte 6544 holländare hjälp för sina cannabisproblem.